

Capitolul 1

LOCUL, ROLUL ȘI IMPORTANȚA BURSELOR ÎN ECONOMIE

Cuprins

- 1.1. Introducere
- 1.2. Obiectivele și competențele capitolului
- 1.3. Conținutul capitolului
  - 1.3.1. Organizarea burselor de mărfuri și prezentarea generală a bursei
  - 1.3.2. Scurt istoric al burselor în lume
  - 1.3.3. Trăsături fundamentale ale pieței bursiere
  - 1.3.4. Legislația din România în domeniul burselor de mărfuri și valori
  - 1.3.5. Bursa de mărfuri
  - 1.3.6. Piețele futures comerciale
- 1.4. Îndrumător pentru autoverificare

1.1. Introducere

Din ce în ce mai mult, în economia românească, se vorbește despre *bursă* și importanța ei. Majoritatea oamenilor consideră bursa ceva abstract și misterios. Există și persoane care cred că *bursa* este un joc.

În realitate, rolul burselor devine din ce în ce mai pregnant.

1.2. Obiectivele și competențele capitolului

Obiectivele capitolului:

- înțelegerea conceptelor cu care operează această ramură a economiei naționale;
- identificarea principalelor etape în dezvoltarea burselor din România;
- stabilirea locului și importanței burselor în cadrul economiei naționale;
- înțelegerea importanței profesiei de broker în cadrul economiei naționale;
- poziționarea brokerului în contextul actualului nivel de dezvoltare a economiei românești.

Competențele capitolului:

- studenții vor putea să definească noțiunea de bursă, tranzacțiile bursiere, noțiunea de broker;
- studenții vor cunoaște funcțiile bursei și vor înțelege astfel rolul și utilitatea activității bursiere;
- studenții vor putea identifica relația dintre bursă, activitate comercială și profitabilitate.

Timpul alocat capitolului: 4 ore

1.3. Conținutul capitolului

1.3.1. Organizarea burselor de mărfuri și prezentarea generală a bursei

Etimologic, termenul de bursă provine din latinescul “byrsa” care înseamnă punguță sau săculeț.

Bursele sunt **instituții** create cu scopul de a reuni pe comercianți, industriași, bancheri, producători, armatori, asigurători, în vederea negocierii valorilor publice și private, devizelor, mărfurilor, produselor financiare și acoperirii riscurilor diverse, după o anumită procedură și numai de anumiți intermediari, sub supravegherea unei autorități.

Bursele sunt **locurile** în care au loc întâlniri regulate ale operatorilor sau *reuniuni* ale comercianților, mijlocitorilor, adică a oamenilor de afaceri care se întâlnesc *la anumite ore* spre a vinde și a cumpăra după anumite norme și uzanțe.

Bursa este o **piață** care nu se deosebește în mod esențial de alte piețe, dar are o particularitate: bunurile puse în vânzare, care sunt în cantitate mare și a căror natură este precizată de uzanțe și condiții contractuale, nu sunt ținute de vânzători în fața cumpărătorilor.

Bursele sunt *instituții* unde se negociază (se vând și se cumpără) valori mobiliare sau mărfuri după o anumită procedură, de anumiți intermediari și numai sub supravegherea unei autorități.

Bursa, instituție caracteristică economiei de piață, a apărut și s-a extins o dată cu dezvoltarea *schimburilor comerciale* și formarea pieței mondiale capitaliste.

1.3.2. Scurt istoric al burselor în lume

În perioada *Evului Mediu*, când *marile rute comerciale* au dispărut, mărfurile erau vândute și cumpărate în *mici piețe locale*, care au devenit ulterior *târguri medievale*. Tot în acea perioadă apare și comerțul la termen și modalitățile de contractare prin mostre. Cele mai cunoscute târguri erau la Paris, Lyon, Anvers, Geneva, Veneția.

Prima bursă s-a înființat la **ANVERS** în anul **1531**, numele provenind de la familia Van den Borse, care avea un han unde se întâlneau comercianții. Pe frontispiciul acestuia scria: “Pentru folosința comercianților din toate țările și de toate limbile” (“Ad usum negotiatorum cujuscunque nationis et linguae”). Aici se tranzacționau: cafea, cacao, scorțișoară, piper și alte mirodenii.

Prima bursă modernă este înființată în Anglia, la 1554, sub numele de Royal Exchange, de către Thomas Gresham.

În Austria, în 1771, sub auspiciile împărătesei Maria Tereza, se înființează prima bursă de valori modernă.

Numărul burselor de mărfuri și valori crește în secolele XVII – XX în Anglia, Germania, Rusia, Italia și SUA.

1.3.3. Trăsături fundamentale ale pieței bursiere

a) Bursa este o piață **selectivă**, deoarece nu se poate tranzacționa orice activ. De exemplu, pentru ca o marfă să poată fi tranzacționată, trebuie să îndeplinească trei condiții:

- să fie un bun *fungibil* – care își schimbă forma prin întrebuintare, dar rămâne consumabil
- să fie un bun *standardizabil*
- să fie *depozitabil*

b) Bursa este o piață **simbolică** deoarece tranzacțiile se execută fără livrarea efectivă a activului contractual, în special în cazul operațiunilor la termen. Lichidarea tranzacțiilor se face prin

compensare (**offsetting**), care constă în încheierea unui contract de sens opus celui inițial;

c) Bursa este o piață **reprezentativă** sau **caracteristică** – sunt tranzacționate o serie de materii prime și pe aceasta se formează *prețurile de referință*;

d) Bursa este o piață **liberă** – se manifestă direct cererea și oferta;

e) Vanzătorul **nu-și etalează marfa**, ci prezintă un *document* prin care face dovada că este posesorul ei. Cumpărătorul nu trebuie să vadă marfa pentru că el cunoaște din documentele standardizate toate caracteristicile acesteia.

f) Este o piață care permite **repartizarea echilibrată a riscurilor** deoarece orice parte implicată în tranzacție poate ști în avans *care* este nivelul de preț în următoarele 1-12 luni, care sunt condițiile de vânzare-cumpărare a mărfii și în funcție de acestea să hotărască *independent* ce tranzacție va efectua.

g) Bursa este o piață **simetrică**, un joc cu sumă nulă – nu există câștig fără pierdere.

h) Bursa funcționează **în paralel** cu piața fizică, interconectându-se cu aceasta.

i) Bursa are un **caracter concurențial**.

j) La Bursă se negociază prin metoda **licitațiilor**.

k) Bursa se conduce după **legislația** fiecărei țări.

1.3.4. Legislația din România în domeniul burselor de mărfuri și valori

Burse de mărfuri:

Bursele de mărfuri se organizează și funcționează sub autoritatea Colegiului de Conducere a Camerei de Comerț și Industrie a României.

- Regulamentul nr. 25/2014 al Camerei de Comerț și Industrie a României privind avizarea, supravegherea, controlul și sancționarea activității burselor de mărfuri.
- Legea nr. 357/2005 privind Bursele de Mărfuri;
- Hotărârea Guvernului nr. 925/2006 pentru aprobarea Normelor de aplicare a Ordonanței de Urgență nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii;
- Ordonanța Guvernului nr. 128/1998, republicată, pentru reglementarea modului și condițiilor de valorificare a bunurilor legal confiscate sau intrate, potrivit legii, în proprietatea privată a statului.

Burse de valori:

Bursele de valori sunt autorizate, reglementate, supravegheate și controlate de Autoritatea de Supraveghere Financiară¹.

- Legea nr. 297/2004 privind piața de capital, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/2012 privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare și societățile de administrare a investițiilor, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 297/2004 privind piața de capital;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 25/2002 privind aprobarea Statutului Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 514/2002, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 253/2004 privind caracterul definitiv al decontării în sistemele de plăți și în sistemele de decontare a

---

¹ ASF – Autoritatea de Supraveghere Financiară, www.asfromania.ro

operațiunilor cu instrumente financiare, cu modificările și completările ulterioare;

- Ordonanța Guvernului nr. 9/2004 privind unele contracte de garanție financiară, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 222/2004, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 227/2007, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea 151/2014 privind clarificarea statutului juridic al acțiunilor care se tranzacționează pe piața RASDAQ sau pe piața valorilor mobiliare necotate.

Condiții de existență

- oferta trebuie să fie amplă,
- cerere solvabilă și relativ constantă,
- produsul să fie omogen,
- produsul să fie depozitabil,
- prețurile să fie volatile,
- să existe posibilitatea executării în natură a contractului de bursă,
- să existe o activitate speculativă.

Clasificarea burselor

1. *Din punct de vedere al obiectului:*

- Burse de mărfuri
- Burse de valori
- Burse maritime
- Burse mixte

2. *După modul de constituire (din punct de vedere juridic):*